

**COMITETUL DE COOPERARE PARLAMENTAR
UNIUNEA EUROPEAN –REPUBLICA MOLDOVA**

CEA DE-A 18-A REUNIUNE

25 martie 2014

CHI IN U

Co-pre ediția: dna Monica MACOVEI și dl Ion HADÂRC

**Declarație finală și recomandări
conform Articolului 89 al Acordului de Parteneriat și Cooperare**

Sub co-pre ediția dnei Monica MACOVEI (PPE, Parlamentul European) și a dlui Ion HADÂRC (Partidul Liberal Reformator, Republica Moldova), la data de 25 martie 2014, a avut loc la Chi in u a 18-a reuniune a Comitetului de Cooperare Parlamentar UE – Republica Moldova. Comitetul a efectuat un schimb de vederi cu dl Iulian GROZA, Viceministru, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, care reprezintă guvernul Republicii Moldova și Ambasadorul Pirkka TAPIOLA, șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, reprezentant al Uniunii Europene.

Comitetul de Cooperare Parlamentar :

Relațiile dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova

1. Felicită UE și Republica Moldova pentru parafarea Acordului de asociere UE – Republica Moldova, care include Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC), în cadrul summitului Parteneriatului Estic, desfășurat la Vilnius, în perioada 28-29 noiembrie 2013; a teaptă cu interes semnarea cât mai curând a Acordului;
2. Accentuează faptul că, având în vedere agresiunea recentă, comisă de Rusia împotriva integrității teritoriale a Ucrainei, semnarea Acordului de asociere de către UE și Republica Moldova este o chestiune de urgență și importantă extremă; face apel la UE să depună toate eforturile și să semneze Acordul de asociere cu Republica Moldova în aprilie 2014, chiar dacă nu sunt finalizate toate procedurile formale legate de traducerea și revizuirea juridică în cele 24 de limbi; accentuează faptul că o perioadă de criză cere soluții pentru criză iar semnarea și procesul rapid de integrare a Republicii Moldova în UE sunt priorități imediate pentru stabilitatea și democrația din regiune;
3. Salută angajamentul reafirmat și împărtășit al UE și Republicii Moldova pentru democrație, statul de drept, respectarea drepturilor umane și libertăților fundamentale, precum și pentru principiile economiei libere de piață, care stau la originea asocierii politice și integrării economice ale acestora; crede că implementarea și beneficiile rezultate din Acordul de asociere vor sta la baza unei relații mai strânse; recunoaște, în acest sens, aspirațiile europene și alegerea europeană a Republicii Moldova, inclusiv conform Articolului 49 al Tratatului privind Uniunea Europeană;

4. Recunoaște hotărârea guvernului Republicii Moldova de a implementa reforme în domeniul politic, social, economic și cel public, care sunt favorabile atât pentru progresul întregii societăți moldovenești cât și pentru o relație mai strânsă dintre UE și Republica Moldova;

5. Subliniaz obiectivul Acordului de asociere de a contribui la consolidarea democrației și a stabilității politice, economice și instituționale a Republicii Moldova; invit partidele politice din Republica Moldova să facă tot posibilul pentru a atinge aceste obiective, în mod special, prin introducerea modificărilor constituționale și legislative, acolo unde există necesitatea; consider că ar trebui să se acorde prioritate separării puterilor în stat, bunei guvernări și funcționării imparțiale și nepartizane a instituțiilor de stat, fapt esențial pentru democrație;

6. Subliniaz că integrarea europeană a Moldovei oferă perspectiva dezvoltării unei societăți tolerante, multiculturale și multilingve, bazate pe libertățile fundamentale și drepturile omului, inclusiv dreptul minorităților;

7. Invită Comisia Europeană și guvernul Republicii Moldova să avanseze rapid în cadrul negocierilor privind Agenda de asociere, astfel încât să permită intrarea în vigoare a Acordului de asociere cât mai curând posibil; invit Comisia Europeană să întreprindă toți pașii necesari pentru punerea în aplicare provizorie a Acordului, de îndată ce va fi semnat;

8. Salut faptul că textul Acordului de asociere a fost dat publicității de către autoritățile Republicii Moldova imediat după parafarea acestuia, permițând, astfel, accesul complet la conținutul acestuia și la dezbaterile publice referitoare la prevederile Acordului; subliniaz că înțelegerea și implicarea cetățenilor Republicii Moldova reprezintă o premisă pentru implementarea cu succes a Acordului; recomand, în acest context, ca autoritățile moldovenești să explice populației obiectivele și beneficiile așteptate ale Acordului, în special, prin intermediul campaniilor de informare națională;

9. Exprim o mare satisfacție pentru faptul că Moldova a devenit prima țară dintre statele Parteneriatului Estic care a îndeplinit toate cerințele, contribuind, astfel, la abolirea regimului de vize în UE; salut hotărârea guvernului Republicii Moldova pentru realizarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize UE-Republica Moldova;

10. Salut susținerea, la 27 februarie și 7 martie 2014, de către Parlamentul European, cu o mare majoritate de voturi, și, respectiv, de către Consiliul UE a propunerii Comisiei Europene care modifică regulamentul UE cu privire la cerințele de obținere a vizei pentru cetățenii țărilor din afara UE și permite cetățenilor Republicii Moldova să circule fără vize în spațiul Schengen fără frontiere al UE, dând dovadă de un puternic sprijin politic; aștept intrarea în vigoare a noului regulament până în mai 2014;

11. Consider că instituirea unui regim liberalizat de vize între UE și Republica Moldova reprezintă un semnal favorabil de o importanță istorică pentru cetățenii țării, susținând percepția acestora că țara lor aparține familiei europene; subliniaz că regimul

liberalizat de vize va fi reciproc avantajos pentru UE și Republica Moldova, deoarece acest lucru va contribui în mod pozitiv la stabilirea contactelor interumane, la dezvoltarea economică și securitate;

12. Îmi exprim adâncă îngrijorare cu privire la evoluțiile recente din Ucraina prin nerespectarea suveranității acesteia, fapt care poate afecta stabilitatea și securitatea în Europa și în primul rând în statele vecine, printre care și Republica Moldova; solicit Federației Ruse să respecte și să sprijine unitatea, suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei și a statelor sale vecine;

13. Atrage atenția asupra faptului că evoluția relațiilor dintre UE și Republica Moldova trebuie să se supună unei alegeri suverane și voluntare a statelor în cauză; condamna orice presiune externă de natură politică și economică care au drept scop descurajarea guvernului Republicii Moldova să continue parcursul de integrare europeană; solicit, în același timp, Rusiei să ridice embargoul asupra vinurilor și produselor alcoolice provenite din Republica Moldova, măsurile restrictive impuse imigranților moldoveni, precum și să se abțină de la exercitarea presiunilor asupra guvernului Republicii Moldova;

14. Evidențiază faptul că Acordul de asociere nu are în niciun caz drept scop afectarea legăturilor politice, economice și culturale dintre Republica Moldova și Federația Rusă; consideră că UE, Moldova și țările vecine ale acestora, inclusiv Rusia, au interesul comun de a contribui la stabilitate și prosperitate în Europa și că toate părțile pot beneficia de oportunitățile de dezvoltare care rezultă din acest Acord;

15. Salut adoptarea, de către Parlamentul European și Consiliul UE a Instrumentului european de vecinătate (IEV), prin intermediul căruia UE poate oferi cooperare și asistență Republicii Moldova pentru perioada 2014-2020; subliniază faptul că UE a oferit Republicii Moldova subvenții în valoare de 300 de milioane de euro în perioada 2011-2013, ceea ce reprezintă între 2% și 3% din Produsul intern brut anual al Republicii Moldova; salut abordarea bazată pe stimulente și adaptată la IEV și identifică drept o oportunitate pentru Moldova primirea de subvenții din partea UE la un nivel maxim bugetat în valoare de peste 100 de milioane de euro anual, în perioada 2014-2017;

16. Accentuează faptul că implementarea cu succes a ZLSAC va servi la modernizarea economiei Republicii Moldova, va contribui la dezvoltarea sectoarelor competitive ale agriculturii, industriei și serviciilor și astfel, va stimula comerțul Republicii Moldova cu UE și restul lumii; consideră că, pe de altă parte, Uniunea Vamală condusă de Rusia nu prezintă aspirația și perspectiva de a ajunge la o economie competitivă internațională;

17. Este conștient de efortul și cantitatea de resurse necesare pentru apropierea treptată a economiei moldovenești la standardele tehnice și legislația UE din domeniul vamal și al facilitării comerțului; așteaptă ca UE să suporte o parte semnificativă a investițiilor necesare pentru implementarea ZLSAC, prin intermediul asistenței tehnice și financiare; invită liderii din domeniul afacerilor, îndeosebi din cel agricol și din sectoarele industriale mici și mijlocii, să consolideze activitatea întreprinderilor lor, profitând din plin de pe urma deschiderii pieței UE și a perioadei de tranziție de zece ani, aplicabile tarifelor vamale din Moldova;

18. Salut decizia Parlamentului European și a Consiliului UE de a liberaliza importul de vin din Republica Moldova pe piața unică a UE începând cu 1 ianuarie 2014 pentru a contribui la compensarea pierderilor din sectorul vitiviticol al țării, cauzate de embargoul rusesc asupra importurilor; încurajează Guvernul Republicii Moldova să ia măsuri care să favorizeze dezvoltarea unui sector viticol de înaltă calitate și care să le permit vinurilor din Republica Moldova să își găsească locul pe piața europeană;

19. Salut faptul că Acordul de asociere cuprinde, în Capitolul 27, prevederi referitoare la cooperarea în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului; face apel la autoritățile Republicii Moldova să depună eforturi mai mari pentru micșorarea riscurilor de vulnerabilitate și combaterea tuturor formelor de exploatare sau abuz al copiilor; recomandă ca parlamentul Republicii Moldova să continue activitatea legislativă pentru a îmbunătăți cadrul juridic cu privire la protecția copilului; așteaptă rezultatele dialogului constant dintre UE și Republica Moldova în sfera protecției copilului;

Evoluțiile interne din Republica Moldova

20. Salut faptul că Republica Moldova s-a bucurat de o perioadă de stabilitate politică de la formarea Coaliției proeuropene în mai 2013, stabilind o direcție clară a cursului de integrare europeană a țării; recunoaște că urmarea în continuare a acestui curs, ca prioritate națională, este subiectul unor dezbateri și al unor opinii divergente în societatea moldovenească; încurajează forțele politice din țară să se alinieze și să ajungă la un consens în această privință, indiferent de interesele de partid sau electorale de scurtă durată;

21. Încurajează —toate forțele politice din Republica Moldova să contribuie la prosperitatea social-economică a țării și la implementarea statului de drept;

22. Accentuează faptul că viitoarele alegeri parlamentare trebuie să se desfășoare în conformitate cu angajamentele și standardele internaționale cu privire la alegerile democratice, iar alegerile parlamentare ar trebui să fie rezultatul unei competiții reale între partidele politice; subliniază importanța unui proces electoral corect și face apel, în acest sens, la guvernul Republicii Moldova să tragă în vedere lecțiile din alegerile repetate din anii 2009 și 2010 și să ia în considerare recomandările misiunilor de observare electorală din 2009-2010, alcătuite din delegațiile Parlamentului European, Biroului OSCE pentru Instituțiile Democratice și Drepturile Omului, Adunării Parlamentare a OSCE și Adunării Parlamentare a Consiliului Europei; face apel la guvernul Republicii Moldova și la Comisia Electorală Centrală să depună toate eforturile pentru a asigura exactitatea listelor de alegători și a aloca fondurile necesare realizării condițiilor materiale care să garanteze alegerile libere și corecte;

23. Ia not de proiectul de lege care are drept scop modificarea codului electoral și introducerea unui sistem electoral mixt pentru alegerile parlamentare; consideră că orice schimbare adusă legii electorale ar trebui să se bazeze pe strictă conformitate cu valorile democratice, aspirația spre o dezbatere publică corectă și consensul cel mai larg posibil al forțelor politice majore; așteaptă avizul Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei cu privire la proiectul de lege; accentuează faptul că potențialele amendamente la codul

electoral nu ar trebui să se aplice și în cazul alegerilor parlamentare viitoare preconizate pentru sfârșitul anului 2014 și că ar trebui să intre în vigoare numai după încheierea acestora;

24. În nota de așezare referenduri desfășurate la 2 februarie 2014 în Unitatea Teritorială Autonomă găzduita cu privire la cursul dezvoltării politicii externe pe care Republica Moldova ar trebui să-l aleagă; remarcă, de asemenea, faptul că guvernul Republicii Moldova nu a recunoscut aceste consultări drept legale; face apel la guvernul și parlamentul Republicii Moldova și la autoritățile găzduite să se angajeze într-un dialog constructiv în legătură cu miza cursului european al Moldovei, pentru țara în ansamblu său, dar și, în special, pentru UTA găzduita; accentuează faptul că acest dialog ar trebui să decurgă în conformitate deplină cu statutul și legislația Unității Teritoriale Autonome Găzduite și să respecte drepturile locuitorilor Găzduitei;

25. În nota de fapt că numărul cazurilor de corupție apărute în 2013 a crescut în comparație cu anul precedent și că majoritatea anchetelor penale privind acte de corupție au fost inițiate împotriva unor oficiali de instituții publice; face apel la guvernul Republicii Moldova să depună toate eforturile pentru a implementa în mod eficient Strategia Națională Anticorupție și a îmbunătăți funcționarea organelor publice nemijlocit responsabile de aceasta, în special, a Centrului Național Anticorupție; își exprimă încrederea că reforma administrației publice și a justiției și, în același timp, politicile care susțin creșterea economică și reducerea sărăciei vor da rezultate în lupta împotriva corupției;

26. Reafirmă faptul că întărirea independenței, integrității și imparțialității justiției trebuie să rămână în centrul strategiei cuprinzătoare de reformă a sectorului justiției, adoptate în octombrie 2011; salută, în acest sens, adoptarea la 23 decembrie 2013, de către parlamentul Republicii Moldova, a noii legislații care introduce schimbări în privința răspunderii și integrității profesionale a judecătorilor și a politicii salariale pentru aceștia; face apel la guvernul Republicii Moldova să înainteze rapid și să se angajeze în reformarea Procuraturii Generale, consultându-se cu Comisia de la Veneția; reiterează faptul că autoritățile procuraturii și cele judecătorești trebuie să fie pe deplin independente de partidele politice;

27. Subliniază progresele legate de libertatea de exprimare și pluralismul mediatic înregistrate din anul 2009 și salută faptul că Forumul societății civile al Parteneriatului Estic plasează Republica Moldova pe primul loc în Indicele său privind libertatea presei în țările Parteneriatului Estic; face apel la autoritățile moldovene să adopte reguli clare care să garanteze retransmisia canalelor de televiziune prin operatorii de cablu, în mod pluralist;

28. Încurajează din nou guvernul Republicii Moldova să se angajeze în noi reforme în sectorul mass-media, în special în legătură cu Codul audiovizualului și posturile publice radio și TV; recomandă, în această privință, să se abordeze problema transparenței dreptului de proprietate în sfera posturilor radio și TV și să continue să asigure neutralitatea posturilor publice, care sunt de o importanță vitală în perioada premergătoare viitoarelor alegeri parlamentare;

29. Salută pașii întreprinși pentru construcția gazoductului Iași-Ungheni care va lega România și Republica Moldova; recomandă ca autoritățile moldovene și române să,

împreună cu Comisia Europeană, Banca Europeană de Investiții și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare să înainteze în discuțiile asupra planificării și finanțării unei prelungiri a gazoductului până la Chișinău, cu scopul de a diversifica livrarea de gaze către principalele piețe de consumatori din Republica Moldova;

30. Solicită guvernului Republicii Moldova să acorde o atenție sporită situațiilor categoriilor sociale defavorizate și să ia măsuri urgente pentru a combate sărăcia;

Cu privire la regiunea transnistreană

31. Condamna acțiunile întreprinse de speakerul parlamentului de la Tiraspol și scrișoarea trimisă de acesta speakerului Dumei de stat a Rusiei, solicitându-i să înceapă pașii necesari pentru ca regiunea transnistreană să devină parte componentă a Rusiei, întrucât acest fapt pune în pericol integritatea teritorială a Republicii Moldova;

32. Reiterează opinia că un plan detaliat de acțiuni pentru rezolvarea problemei transnistrene trebuie să se bazeze pe suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova; consideră că părțile ar putea ajunge într-un impas în încercarea de a reglementa diferendul prin negocierile în formatul 5+2; prin urmare, face apel la părțile negociatoare să se angajeze fără întârziere într-o discuție reală și profundă cu scopul de a găsi soluții concrete în privința subiectelor „celui de-al treilea colț”, mai exact reglementarea cuprinzătoare, incluzând problemele instituționale, politice și de securitate;

33. Regret nerespectarea constantă a drepturilor omului și numeroasele încălcări ale libertăților fundamentale în regiunea transnistreană; regretă, de asemenea, faptul că, în ultimii ani, autoritățile de la Tiraspol au întreprins acțiuni de exacerbare a tensiunilor, cum ar fi adoptarea unilaterală a unei legi cu privire la frontiera de stat în luna iunie 2013 și introducerea legislației ruse în regiunea transnistreană în luna ianuarie 2014;

34. Condamna, pe lângă aceasta, sporirea forțelor militare ruse în regiunea transnistreană, fapt care arată încălcarea vădită a angajamentelor Rusiei din anul 1994 de a-și retrage trupele militare din regiunea transnistreană și îi exprimă îngrijorarea cu privire la adevăratele intenții ale Rusiei;

35. Condamna presiunea administrativă sporită exercitată de autoritățile de la Tiraspol asupra colilor moldoveniști cu predare în grafia latină, care a culminat cu reținerea directorului, contabilului și oferului liceului Lucian Blaga pe 5 februarie 2014; condamna, de asemenea, orice formă de hărțuire și intimidare a profesorilor, elevilor și părinților și solicită autorităților de la Tiraspol să respecte pe deplin dreptul la educație și să asigure securitatea personalului și elevilor din aceste coli; salut rezoluția adoptată pe 6 februarie 2014 de Parlamentul European în această privință;

36. Amintește faptul că extinderea relațiilor dintre UE și Republica Moldova prin implementarea ZLSAC va crea noi oportunități de investiție și mai multe locuri de muncă pentru locuitorii regiunii transnistrene; îndeamnă autoritățile de la Tiraspol să accepte oferta UE de a implementa în totalitate ZLSAC după o perioadă de tranziție până la sfârșitul anului 2015;

37. Subliniază faptul că instituirea unui regim fără vize între UE și Republica Moldova poate contribui la ieșirea din izolare a regiunii transnistrene, în special, prin

înlesnirea schimburilor dintre locuitorii regiunii și mediul de afaceri, cultural și științific din UE, cu care au stabilit legături; salutăm, în acest sens, decizia-protocol a parlamentului, din 27 februarie 2014 cu privire la libertatea de mișcare a rezidenților permanenți ai regiunii transnistrene care dețin alte pașapoarte străine în afară de cel moldovenesc.

Aprobată cu 9 voturi pentru și 3 împotriva la 25 martie 2014, la Chișinău

Aceasta este o traducere neoficială, ce urmează a fi supusă unei proceduri oficiale de proofreading (corectură) de către direcția competentă din cadrul Parlamentului European, în conformitate cu Regulamentul CCP UE – Moldova.